

Sysselemannen på Svalbard

Melding om oppstart av arbeid med forvaltnings- og verneplaner 2019

Forvaltningsplan for Sentral-Spitsbergen

Utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark

Vurdering av styrket vern av Nedre Adventdalen

Juni 2019

Indre Wijdefjorden
nasjonalpark

Nordenskiöld Land
nasjonalpark

Nordre Isfjorden
nasjonalpark

Sassen-
Bünsow Land
nasjonalpark

Innhold

1.	Melding om oppstart av verne- og forvaltningsplanarbeid	2
2.	Oppdragene	4
2.1	Forvaltningsplan for Sentral-Spitsbergen	4
2.1.1.	Hvorfor lage en forvaltningsplan?	4
2.1.2.	Oppdraget fra Klima- og miljødepartementet	5
2.1.3.	Avgrensning	6
2.1.4.	Kunnskapsgrunnlag	6
2.2.	Utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark	6
2.2.1.	Avgrensning	7
2.2.2.	Mulige konsekvenser av en utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark	8
2.2.3.	Kunnskapsgrunnlag	8
2.3.	Vurdering av vern av Nedre Adventdalen	8
2.3.1.	Avgrensning	8
2.3.2.	Mulige konsekvenser av et vern av Nedre Adventdalen	8
2.3.3.	Kunnskapsgrunnlag	9
3.	Organisering av arbeidet	10
3.1.	Organisasjonskart	10
3.2.	Arbeidsform og medvirkning	11
4.	Plan for saksgang og framdrift i prosjektene	11
5.	Lovverk og myndighet	12
5.1	Svalbardmiljøloven og verneforskriftene	12
5.2.	Forvaltningsansvar og oppsyn	13
6.	Beskrivelse av områdene som omfattes av planarbeidet	14
6.1.	Landskap og naturmiljø	14
6.2.	Kulturhistorie og kulturminner	15
6.3.	Brukerinteresser	18
7.	Kilder	22
	Lenker	22
8.	Vedlegg	22

1. Melding om oppstart av verne- og forvaltningsplanarbeid

Innledning

Sysselmannen på Svalbard kunngjør med dette oppstart av arbeid med å lage en helhetlig forvaltningsplan for Sentral-Spitsbergen. Arbeidet vil bl.a. omfatte forvaltningsplaner for nasjonalparkene Sassen-Bünsow land-, Nordre Isfjorden-, Nordenskiöld land- og Indre Wijdefjorden nasjonalpark. Også de mellomliggende ikke-vernede områdene innenfor forvaltningsområde 10, Festningen geotopvernområde og deler av østkysten skal omfattes av forvaltningsplanen. Det ble i Sysselmannens tildelingsbrev for 2018 gitt oppdrag å igangsette et arbeid for å vurdere behovet for et styrket vern av områder med særlig rikt fugleliv i nedre Adventdalen.

Sysselmannen fikk i oktober 2018 oppdrag fra Klima- og miljødepartementet å utarbeide forslag til utvidelse av Nordenskiöld land nasjonalpark slik at parken vil omfatte Van Mijenfjorden med tilgrensende landområder. Se oversiktskart neste side. Denne oppstartsmeldingen er et svar på disse oppdragene.

Rammene for arbeidet er gitt i oppdragsbrev fra Klima- og miljødepartementet og tildelingsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet. Oppstartsmeldingen følger av svalbardmiljølovens § 13 om saksbehandling for verneprosesser.

Dette dokumentet er en samlet oppstartsmelding for de tre prosessene. Ettersom regelverket og områdene griper inn i hverandre, er det strengt nødvendig å se arbeidet og prosessene i sammenheng. Vi har derfor sett det hensiktsmessig å kjøre prosessene parallelt. I Sysselmannens tildelingsbrev for 2019 framgår det at arbeidet med forvaltningsplan og verneplan for Van Mijenfjorden skal prioriteres etter oppstart.

Norsk Polarinstitutt ble gitt i oppdrag å sammenfatte kunnskap om blant annet naturgrunnlag i områdene. Utover dette trenger vi bidrag fra brukere, og andre interesserte for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag, og få informasjon om behov og ønsker om bruk av områdene. Vi ønsker derfor aktiv deltakelse fra eksterne parter og interessenter. Selv om arbeidet ikke utløser konsekvensutredning skal virkninger av planene vurderes grundig. Det er utarbeidet flere rapporter over naturverdiene i området som skal brukes som kunnskapsgrunnlag i arbeidet, men vi er avhengig av innspill om eksisterende bruk, interesser og øvrige verdier i området.

Kartet på neste side viser avgrensningen av de områdene som de tre prosessene skal omfatte.

Figur 1 Oversiktskart

2. Oppdragene

Sysseimannen får årlig detaljerte oppdrag fra Klima- og miljøverndepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet. Allerede i 2009 fikk Sysseimannen i oppdrag å utarbeide forvaltningsplaner for de store verneområdene på Svalbard. Det framgikk da hvordan arbeidet skulle prioriteres:

1. Nordaust-Svalbard og Sørøst-Svalbard naturreservater
2. Nordvest-Spitsbergen, Forlandet og Sør-Spitsbergen nasjonalparker
3. Områdene på det sentrale Spitsbergen

Forvaltningsplan for de store naturreservatene på Øst-Svalbard ble ferdigstilt i 2015, mens forvaltningsplanen for de 3 store nasjonalparkene på Vest-Spitsbergen med 15 fuglereservater ble sendt fra Sysseimannen til Miljødirektoratet for endelig godkjenning i april 2017.

Oppdragene med utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark, og vurdering av styrket vern av Nedre Adventdalen er gitt i egne oppdragsbrev, og inngår i tildelingsbrevne for 2019. Av tildelingsbrevet framgår det at arbeidet med forvaltningsplan og verneplan for Van Mijenfjorden skal prioriteres etter opptart.

2.1 Forvaltningsplan for Sentral-Spitsbergen

2.1.1. Hvorfor lage en forvaltningsplan?

I forvaltningsplanen skal en konkretisere målsettingene for å ivareta verneformålene for de ulike verneområdene. Den skal utdype og presisere de enkelte verneforskriftene, som innebærer at den må inneholde retningslinjer om bruk, informasjon, og eventuell skjøtsel eller tilrettelegging. På denne måten skal forvaltningsplanene bidra til å opprettholde og fremme naturverdiene i verneområdet, og være et praktisk hjelpemiddel som skal sikre en helhetlig og forutsigbar forvaltning.

En forvaltningsplan skal generelt:

- presisere og utdype verneforskriften, både verneformålet og enkeltbestemmelser
- dokumentere tilstand for natur, kulturminner og brukerinteresser
- definere forvaltningsmål, herunder bevaringsmål, ut fra punktene over
- definere nødvendige eller ønskede tiltak
- gi en oversikt over oppgaver med ansvarsfordeling og myndighet
- gi retningslinjer for dispensasjonspraksis og bruk av området
- gi rutiner for behandling av saker etter verneforskriften

En forvaltningsplan kan også inneholde en plan for overvåking og/eller forskning. Formålet med å utarbeide en forvaltningsplan er å sikre en god og langsiktig forvaltning av verneområdene og de ikke-vernede mellomliggende områdene. Forvaltningsplanen vil legge føringer for forvaltningen av området fremover, både de vernede og ikke-vernede områdene. Den skal gi både forvaltningen og brukerne forutsigbarhet gjennom å klargjøre rammer for ulike typer bruk, gjennom helhetlig styring av ferdsel, og tiltak knyttet til dette. Arbeidet må samkjøre nasjonale mål og interesser med aktiviteter og ønsker for bl.a. forskning, reiseliv og lokal bruk innenfor rammene av vernebestemmelsene og svalbardmiljøloven. Planen skal bygge på prinsippene for besøksforvaltning i verneområder, og gi rammer for å balansere verneverdiene, besøkende og lokal verdiskaping. Den ferdige planen vil inneholde en samlet plan for hele området, inkludert selvstendige forvaltningsplaner for de 5 verneområdene.

2.1.2. Oppdraget fra Klima- og miljødepartementet

Klima- og miljødepartementet ga Sysselmannen i brev 21.09.2017 en presisering av oppdraget med å utarbeide forvaltningsplan for verneområdene på Sentral-Spitsbergen/ Isfjordområdet/ Forvaltningsområde 10 herunder forvaltningsplaner for nasjonalparkene Sassen-Bünsow land, -Nordre Isfjorden-, Nordenskiöld land- og Indre Wijdefjorden nasjonalpark, Festningen geotopvernområde, samt mellomliggende (ikke-vernede) arealer, se kart figur 1. Det vil etter dette være utarbeidet en forvaltningsplan for alle nasjonalparkene på Svalbard. Den samlede forvaltningsplanen skal inneholde selvstendige forvaltningsplaner for de 5 aktuelle verneområdene.

Sassen-Bünsow land-, Nordre Isfjorden-, og Nordenskiöld land nasjonalpark, samt Festningen geotopvernområde ble opprettet i 2003, og Indre Wijdefjorden nasjonalpark ble opprettet i 2005.

I følge oppdragsbrevet skal hovedtema være helhetlig styring av ulike former for ferdsel og tiltak knyttet til dette. Mer spesifikt:

- Planen må bidra til å legge til rette for ulike reiselivsprodukter på en måte som tar hensyn til det økende presset på miljøet, blant annet som følge av klimaendringene.
- Det bør tas høyde for at det fra reiselivsnæringen blir pekt på at det kan forventes en økning i antall ankomne gjester fra 120 000 i 2016 til 250 000 gjester i 2022.
- Hvor det skal tilrettelegges for ferdsel må vurderes opp mot hensynet til hvor det er sårbare naturverdier som tilsier at områdene på ulike måter bør skjermes mot ulike ferdselsformer.
- Retningslinjer for ferdsel skal vurderes for ulike delområder.
- Det må tas høyde for nye former for ferdsel og bruk av nye farkoster.
- Planen skal bidra til å finne løsninger i områder som er blitt ekstra viktige for isavhengige arter, samtidig som de samme områdene er blitt viktigere og mer attraktive for reiselivet, forskning og annen lokal bruk. Behov for sonering i slike områder skal vurderes.
- Planen skal vurdere tiltak for ikke-motoriserte reiselivstilbud med utgangspunkt i lokalsamfunnene.
- Dersom det er behov for det kan forvaltningsplanen foreslå tiltak som krever forskriftsendringer.

Se oppdragsbrev for mer utfyllende beskrivelse i vedlegg.

Forutsetninger for arbeidet:

- Rammene for forvaltningsplanen er verneforskriftene (innenfor verneområdene).
- Utenfor verneområdene skal planen bygge på svalbardmiljøloven med forskrifter, og de generelle miljømålene for Svalbard
- Føre-var prinsippet skal legges til grunn for forvaltningen.
- Prinsippet om samlet belastning skal legges til grunn, noe som tilsier at all virksomhet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som naturmiljøet og kulturminnene blir utsatt for
- Forskjellene mellom vernet og ikke-vernet areal må fremgå tydelig av planen.

Mål for planarbeidet

Ved arbeidets slutt skal det foreligge en forvaltningsplan for dette aktuelle området, inkludert selvstendige forvaltningsplaner for verneområdene, som er endelig godkjent i Miljødirektoratet. Eventuelle høringsuttalelser etter offentlig høring skal være innarbeidet. Planen skal være basert på malen for forvaltningsplaner som er utviklet av Miljødirektoratet.

Forvaltning av vernebestemmelser og prioritering mellom bruk og vern og ulike brukerinteresser kan være konfliktfylt. I tillegg til målet om en god plan, er et prosessmål å sikre god dialog og involvering av de ulike interessegruppene.

2.1.3. Avgrensning

Av oppdragsbrevet fra 2017 framgår det at forvaltningsplanen skal omfatte Isfjordområdet, dvs. de etablerte nasjonalparkene på Sentral-Spitsbergen, samt mellomliggende områder innenfor forvaltningsområde 10, og de mest trafikkerte områdene på Østkysten. Den delen av forvaltningsområde 10 knyttet til Ny-Ålesund skal ikke omfattes av planen, heller ikke arealplanområdene. Ettersom forvaltningsplanen skal omfatte de fire nasjonalparkene vil den endelige avgrensningen i sør først bli klar når utvidelsen av Nordenskiöld Land nasjonalpark blir avklart. Området for forvaltningsplanen utgjør et areal på inntil ca. 18 200 km².

Figur 1 viser utredningsområdet for forvaltningsplanen. Utredningsområdet er det arealet man innhenter kunnskap om, for å ha et grunnlag for å trekke en kunnskapsbasert grense i løpet av prosessen. Det endelige arealet vil derfor trolig bli mindre enn utredningsområdet.

Hva forvaltningsplanen ikke skal inneholde

Denne forvaltningsplanen skal ikke være en erstatning eller tillegg for eksisterende planer for samme tema. Den skal derfor ikke omhandle regler eller praksis for eksempelvis jakt, fiske eller fiskeri. Planområdene skal ikke inngå i forvaltningsplanen, heller ikke håndtering av avfall, avløp og forurensning fra planområdene. Den vil også i begrenset grad kunne løse eventuelle konflikter mellom ulike brukergrupper, med mindre dette følger direkte av miljøregelverket som ligger til grunn for planene.

2.1.4. Kunnskapsgrunnlag

Norsk Polarinstitutt ble gitt i oppdrag å sammenfatte kunnskap om blant annet naturgrunnlag. Dette er samlet i rapporten *Kunnskapsgrunnlaget for Sentral-Spitsbergen Rapportserie nr. 150. Norsk Polarinstitutt 2018*. Norsk Polarinstitutt har utarbeidet en egen rapport om nedre Adventdalen: *Kunnskapsgrunnlag for Nedre Adventdalen i april 2018*, og for et mulig område for utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark; *Kunnskapssammenstilling i forbindelse med utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark. Norsk Polarinstitutt. 2019*. Utover dette vil det bli innhentet mer kunnskap dersom man i løpet av prosessen ser at det er kunnskapsmangel.

2.2. Utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark

Oppdraget ble gitt i brev fra Klima- og miljødepartementet den 29.10.2018 (se vedlegg), og inngikk i tildelingsbrevet for 2019: «Van Mijenfjorden har på grunn av varmere klima og store endringer i is-forholdene, blitt et stadig viktigere leveområde for sel og isbjørn. Det er derfor behov for et styrket vern av dette området for å skjerme sårbare arter som ringsel og isbjørn mot forstyrrende ferdsel.» Oppdraget er å utarbeide et forslag til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark, slik at parken vil omfatte Van Mijenfjorden med tilgrensende landområder. Se oppdragsbrev i vedlegg. Det ble gitt følgende føringer for arbeidet:

- Den utvidede nasjonalparken skal omfatte Van Mijenfjorden med tilgrensende landområder/landskapet som omgir fjorden. Sysselmannen skal foreslå nærmere avgrensning.
- Det skal avklares hvilke deler av områdene rundt bosettingene og gruveområdet i Svea som skal innlemmes, og hva som bør holdes utenfor pga. inngrepssituasjon/ grad av miljøpåvirkning.
- Det er nødvendig å begrense ferdselen i deler av fjorden i perioder da dyreliv er særlig sårbart. I arbeidet skal hensynet til sårbart dyreliv vektlegges tyngst.
- Det er særlig viktig å vurdere behov for ferdselsbegrensninger i Rindersbukta og Fritjofhavna (pga. stabil sjøis og breer som ender i fjorden).
- Det er viktig å unngå annen aktivitet som kan påvirke dyreliv negativt /medføre risiko for miljøet.
- Det skal foreslås endringer i formål, som dekker utvidet område og natur- og kulturminner som finnes. Det er viktig at Van Mijenfjorden og dens betydning som leveområde for is-

avhengige og klimasårbare arter reflekteres i formålet. Behovet for beskyttelse av is-avhengige arter som sel og isbjørn mot forstyrrelser og annen negativ påvirkning skal vektlegges i fredningsbestemmelsene.

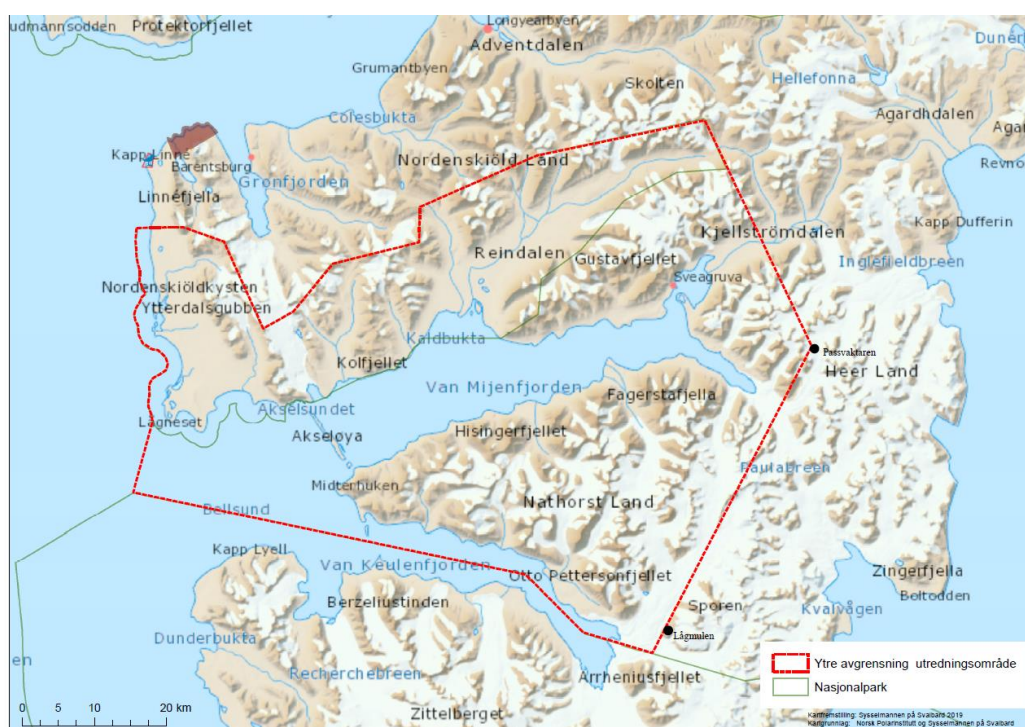
- Det skal vurderes behov for og eventuelt foreslås områder med begrensninger i ferdsel med tanke på sårbart dyreliv, særlig begrensninger mot motorferdsel på sjøis på våren.
- Det skal vurderes forbud mot tungolje som bunkers for skip og forbud mot isbryting.
- Nye vernebestemmelser skal ikke være til hinder for at gjenværende kalde bygg skal kunne stilles til disposisjon for reiseliv eller forskning på linje med forlatte bygg andre steder på øygruppa.

Når det gjelder prosessen, framgikk det at det meldes oppstart senest våren 2019, og prosessen må samordnes med arbeidet med forvaltningsplan for Sentral-Spitsbergen.

2.2.1. Avgrensning

Sysselembannen ble i oppdraget gitt ansvar for å foreslå en nærmere avgrensning av området. Utredningsområdet går fra østgrensa på eksisterende nasjonalpark - sørøstover til Passvaktaren (høyde 730) - i rett linje sørvestover til Lågmulen - og fortsetter videre i rett linje til grensa for Sør-Spitsbergen nasjonalpark. På grunn av usikkerheten om naturverdiene på nordsiden av van Keulenfjorden finner vi det hensiktsmessig å ta med hele området sørover til grensa for Sør-Spitsbergen nasjonalpark som utredningsområde. På den måten vil vi få et best mulig grunnlag for å trekke en naturlig grense basert på naturverdiene i området. Det er flere kjente ismåkekolonier omkring de indre delene av Rindersbukta, samt flere lenger sør på Nathorst land. Koloniene som er knyttet til fjordene på vestkysten av Spitsbergen utgjør en viktig del av forekomsten av ismåke på Svalbard, og vil kunne få et styrket vern når grensa trekkes på den måten.

Utredningsområdet har et areal på ca. 4250 km², men den endelige arealet av nasjonalparken vil trolig bli mindre ettersom det skal trekkes en kunnskapsbasert grense innenfor dette ytre arealet.

Figur 2 Ytre avgrensning av utvidelsesområdet for Nordenskiöld Land nasjonalpark

2.2.2. Mulige konsekvenser av en utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark

Verneprosessen tar sikte på å gi isavhengige arter som sel og isbjørn en bedre beskyttelse gjennom sikring av viktige leveområder, samt understøtte målet i norsk svalbardpolitikk om bevaring av områdets særegne villmarksnatur. Et annet sentralt miljømål som vil understøttes av forslaget er at flora, fauna og verneverdige kulturminner skal bevares tilnærmet uberørt, og de naturlige økologiske prosessene og det biologiske mangfoldet skal få utvikle seg tilnærmet upåvirket av aktivitet på Svalbard. På bakgrunn av eksisterende kunnskap ved oppstart og gitte føringer kan det blant annet bli aktuelt med ferdselsrestriksjoner i deler av området i sårbare perioder, for å beskytte naturverdiene. Det må også klarlegges om det er andre aktiviteter og tiltak som kan ha negativ påvirkning på naturmiljøet, og da særlig isavhengige arter. Mulig regulering av dette kan derfor også bli aktuelt. I områder som er særlige sårbare for øvrig fauna, for eksempel på Midterhuken kan det også bli aktuelt med ferdselsreguleringer. Også forbud mot tungolje, samt forskriftsfesting av restriksjoner på isbryting og eventuelt annen ferdsel til sjøs kan bli aktuelt, men dette skal klarlegges gjennom prosessen.

2.2.3. Kunnskapsgrunnlag

Norsk Polarinstitutt har utarbeidet rapporten Kunnskapssammenstilling i forbindelse med utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark som vil være et viktig kunnskapsgrunnlag for arbeidet. I tillegg vil bl.a. fangstfolk og hytte-eiere, historiske kilder fra Svea, og andre brukere av området som reiseliv og forskningsinstitusjoner være viktige kilder til informasjon

2.3. Vurdering av vern av Nedre Adventdalen

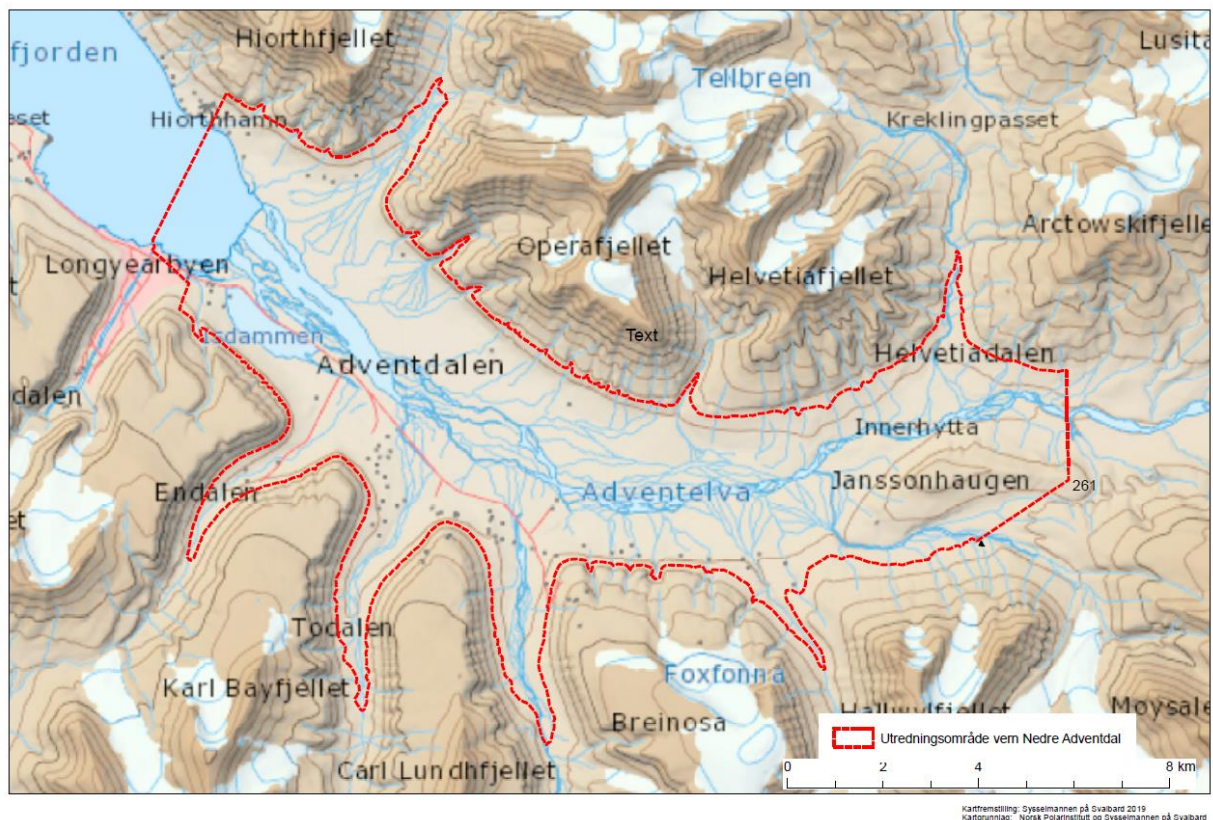
Det ble i Sysselmannens tildelingsbrev for 2018 gitt oppdrag å igangsette et arbeid for å vurdere behovet for et styrket vern av områder med særlig rikt fugleliv i nedre Adventdalen. Ettersom dette området er en sentral del av Isfjordområdet må dette arbeidet sees i sammenheng med det øvrige. Arbeidet kom ikke i gang i 2018, men ble gjentatt i tildelingsbrevet for 2019: *«sikre naturverdier og kulturminner i umiddelbar nærhet til Longyearbyen som er viktige for reiselivet og lokal-befolkningen. Det vil i denne sammenhengen bli igangsatt et arbeid for å vurdere behovet for et styrket vern av områder med særlig rikt fugleliv i nedre Adventdalen.»*

2.3.1. Avgrensning

Utredningsområder går i vest fra utløpet av Longyearelva over til Hjorthamn. Deretter følges høydekote 150 sørover på nordsiden av Adventdalen til øst for Helvetiadalen, til et knekkpunkt hvor en rett linje rett linje nordover fra høyde 261 i Janssondalen møter høydekoten. Deretter rett linje sørvestover til «Trekanthytta» i Janssondalen, for så å følge høydekote 150 m tilbake til Longyearelvas utløp, se figur 3. Arealet av utredningsområdet er ca. 85 km². Utredningsområdet er altså den ytre grensa for det vi innhenter kunnskap om. Den endelige avgrensningen av et mulig nytt verneområde vil vurderes og avgjøres gjennom prosessen.

2.3.2. Mulige konsekvenser av et vern av Nedre Adventdalen

Verneprosessen tar sikte på å sikre et større våtmarksområde med viktige leveområder for vannfugl. Det vil også bidra til å understøtte målet om at flora, fauna og verneverdige kulturminner skal bevares tilnærmet uberørt, og de naturlige økologiske prosessene og det biologiske mangfoldet skal få utvikle seg tilnærmet upåvirket av aktivitet på Svalbard. Området er mye brukt av lokalbefolkningen og reiselivet, og det må gjøres enkelte avveininger mellom bruk og vern. Større deler av utredningsområdet overlapper med Longyearbyen arealplanområde, og de nærmere konsekvenser av dette vil vi komme tilbake til i prosessen. På bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget vi har ved oppstart, kan det være aktuelt å vurdere nødvendige ferdselsreguleringer i sårbare perioder i deler av området for å hindre forstyrrelser eller skade på flora og fauna. Det vil være lite aktuelt å begrense motorisert ferdsel på eksisterende hovedveg, og ikke-motorisert ferdsel til private hytter vil trolig heller ikke bli regulert.

Figur 3 Ytre avgrensning utredningsområde Nedre Adventdalen

2.3.3. Kunnskapsgrunnlag

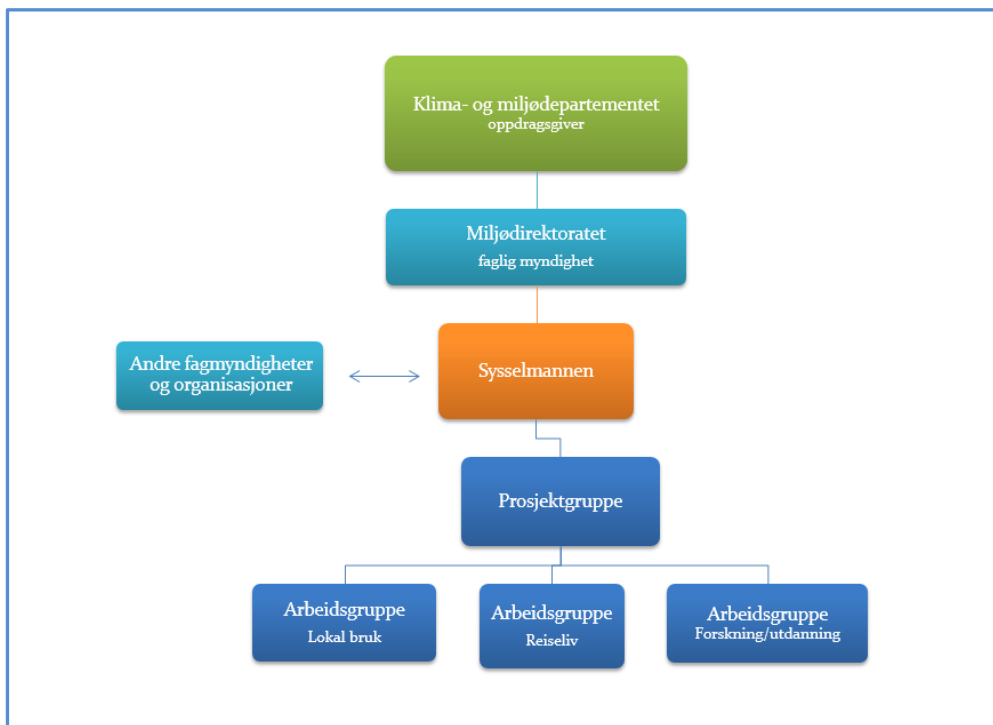
I arbeidet med mulig vern av Nedre Adventdalen skal det samles kunnskap om området, slik at man får et godt grunnlag for å vurdere et vern, og utarbeide et verneforslag dersom man finner det er behov for det. Det er viktig med god kunnskap om både verneverdiene og pågående og framtidig bruk av området, slik at man kan avveie bruks- og verneinteresser. I eventuelt forslag til verneplan skal det utarbeides kart over foreslåtte område, med forslag til verneform og vernebestemmelser.

Norsk Polarinstitutt har utarbeidet rapporten «Kunnskapsgrunnlag for Nedre Adventdalen» på bakgrunn av en bestilling fra Sysselmannen. Her er eksisterende kunnskap om flora og fauna presentert. De viktigste områdene for vannfugl er avgrenset, samt at det er gjort en artsvis gjennomgang av fugleartene som forekommer i området. Det er også pekt på hvilke områder som er spesielt sårbare for menneskelig ferdsel og aktivitet, og som krever spesielle hensyn og mulig ferdselsregulerende tiltak.

3. Organisering av arbeidet

Gjennom prosessene med de to foregående forvaltningsplanene fikk Sysselmannen nyttige erfaringer om hvordan arbeidet bør organiseres. Vi legger opp til en liknende arbeidsmodell for de kommende prosessene, for å sikre at vi får frem både brukerinteressene og verneverdiene på best mulig måte. Figur 4 viser planen for organiseringen av arbeidet.

3.1. Organisasjonskart

Figur 4 Organisering av arbeidet

Det skal opprettes ei intern prosjektgruppe hos Sysselmannen som består av saksbehandlere hos Sysselmannen. Prosjektgruppa skal benytte ressurspersoner i forvaltningen, arbeidsgruppene og relevante fagmiljøer, i tillegg til å samordne arbeidet og delta aktivt sammen med brukerinteressene. Prosjektleder fra Sysselmannen leder prosjektet og er ansvarlig for framdrift i prosessen og plandokumentene. Noen i prosjektgruppa vil måtte være sekretær for arbeidsgruppene.

Det opprettes tre arbeidsgrupper som skal ha en rådgivende funksjon, og skal bidra med kunnskap om dagens bruk av områdene og viktige behov fremover. Brukerinteressene i det aktuelle området knytter seg i hovedsak til reiseliv, forskning, friluftslivsbruk og fangst. Disse gruppene har også en viktig rolle i å kommunisere planarbeidet ut i sine organisasjoner, og å formidle innspill, holdninger og kunnskap tilbake inn i arbeidet. Gruppemedlemmene skal også bidra til å kvalitetssikre høringsdokumentene. Det vil være ulike behov for deltakelse avhengig av hvilket område og tema som skal diskuteres. Dette må man tilpasse underveis.

Når det gjelder gruppeledelse har Svalbard Science Forum (SSF) vist interesse for å bidra i arbeidet med å lede gruppa for forskning/ utdanning. Ettersom dette er en statlig aktør er det naturlig og ønskelig at de leder denne gruppa. Det kan også være naturlig at Longyearbyen lokalstyre leder arbeidsgruppa for lokal bruk. Sysselmannen vil lede gruppa for reiseliv dersom dette er ønskelig fra reiselivets side. Alle arbeidsgruppene vil ha en sekretær fra Sysselmannen.

Følgende inviteres til å delta i arbeidsgruppene

Lokal bruk: Longyearbyen lokalstyre Longyearbyen Feltbiologisk Forening Longyearbyen Jeger- og Fiskerforening Totakteren Longyearbyen hundeklubb Longyearbyen Røde Kors Hjelpekorps Svalbard Turn Longyearbyen seilforening	Reiseliv Visit Svalbard AECO Svalbard Cruise Network	Forskning/utdanning: Svalbard Science Forum (SSF) Norsk Polarinstitutt SIOS UNIS/ANG Longyearbyen Science and Education Forum (LySEF)
--	---	--

3.2. Arbeidsform og medvirkning

Organiseringen av arbeidet skal gi størst mulig lokal innflytelse innenfor rammen av mandatet for arbeidet og departementets føringer. Slike møteplasser vil være åpne møter, møter i arbeidsgruppene og god kontakt med aktuelle virksomheter, organisasjoner og etater. Sysselmannen setter også pris på at interesserte tar direkte kontakt. Arbeidsspråket i gruppene vil være norsk. Det er likevel mulig å kontakte oss for innspill på engelsk og russisk.

Det legges opp til å etablere en Prosjektside på Sysselmannens nettsider.

4. Plan for saksgang og framdrift i prosjektene

Arbeidet vil følge oppsettet i framdriftsplanen vist på neste side i dokumentet.

Arbeidet framover skal sammenstille og presentere mest mulig av brukerinteressene og omfanget og utstrekningen av dagens bruk, og i tillegg gi en oversikt over planer og behov som de ulike interessene har framover. Arbeidsmåten vil i stor grad tilsvare de to foregående forvaltningsplanene som er utarbeidet. Vi ønsker at næringer og sammenslutninger finner gode måter å organisere deltakelsen på og avklarer kontaktpersoner og ressurspersoner som kan bidra i arbeidet. Miljødirektoratet skal gjøre en faglig gjennomgang av forslag til forvaltningsplan og verneplan før det sendes på høring. Etter høring vil det bli gjort tilpasninger og endringer på bakgrunn av høringsinnspill. Planarbeidet avsluttes med at forvaltningsplanen og verneforslagene blir godkjent av Miljødirektoratet. Forskriftsendringer skal vedtas av Kongen i statsråd. Forslag til forskriftsendringer vil da bli videresendt til Klima- og miljødepartementet som vil forberede saken

Ettersom arbeidet med forvaltningsplan og utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark skal prioriteres vil arbeidet følge to ulike tidsplaner:

Forvaltningsplan Sentral-Spitsbergen og utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark:

Oppstart:	Juli 2019
Høring oppstartsmelding:	Juli – oktober 2019
Utarbeiding av planutkast, møter, avklaringer:	November 2019 – juni 2020
Faglig gjennomgang i Miljødirektoratet:	Juli – september 2020
Tilpasning etter faglig gjennomgang:	Oktober-november 2020
Høring av planutkast:	Desember 2020 - mars 2021
Justering av plan etter høring:	April – juni 2021
Behandling i Miljødirektoratet og KLD:	Juli – desember 2021

Utredning av mulig vern av Nedre Adventdalen:

Oppstart:	Juli 2019
Høring oppstartsmelding:	Juli – oktober 2019
Utarbeiding av planutkast, møter, avklaringer:	November 2019 – juli 2021
Faglig gjennomgang i Miljødirektoratet:	Høst 2021
Tilpasning etter faglig gjennomgang:	Senhøsten 2021
Høring av planutkast:	Vinter 2022
Justering av plan etter høring:	Vår 2022
Behandling i Miljødirektoratet og KLD:	Sommer 2022

5. Lovverk og myndighet

Det er et nasjonalt mål å sikre truede arter og naturtyper, og å ta vare på et representativt utvalg av norsk natur for ettertiden. Det er også Norges plikt å *“fastsette passende forholdsregler til å sikre bevarelsen og – om nødvendig – gjenopprettelsen av dyre- og plantelivet innen de områder eller deres territoriale farvann...”* (Svalbardtraktaten).

Målene for miljøvernet på Svalbard

Bevaring av Svalbards særegne villmarksnatur er et av hovedmålene i norsk svalbardpolitikk, jf. St.meld. nr. 32 (2015-2016). Videre er det en hovedmålsetting for miljøvernet at Svalbard skal være et av verdens best forvaltede villmarksområder. Omfanget av villmarkspregede områder skal opprettholdes. Videre heter det at det skal finnes store, og i det vesentlige urørte naturområder på Svalbard som dekker behovet for referanseområder for klima- og miljøforskning. Mulighetene for å oppleve Svalbards natur uforstyrret av motorisert ferdsel og støy skal ivaretas, også i områder som er lett tilgjengelige fra bosettingene.

5.1 Svalbardmiljøloven og verneforskriftene

Svalbard har en streng miljøvernlovgivning (svalbardmiljøloven) som regulerer det meste av aktiviteten på øygruppa. Verneforskriften for de fire nasjonalparkene og geotopvernområdet gir flere bestemmelser, og er noe strengere enn svalbardmiljøloven på flere områder. Forskriften for hvert verneområde setter rammer for hvilke aktiviteter og tiltak som er tillatt. De to viktigste delene av forskriften er formålet med vernet og bestemmelsene. Flere av formålene for de fire nasjonalparkene er sammenfallende: *å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentligste urørt arktisk landskap*

med intakte naturtyper, økosystemer, arter, naturlige prosesser, landskap og kulturminner som område for forskning og for opplevelse av Svalbards natur- og kulturarv.

De fire nasjonalparkene har til sammen mange ulike miljøverdier som er spesielt fremhevet i de ulike verneformålene, som skal sikres gjennom bestemmelsene:

Store arealer med sårbare plantearter, særegen steppevegetasjon og en terskelfjord med særegent og vitenskapelig interessant kaldtvannsbasseng (begge i Indre Wijdefjorden), store våtmarksområder som er viktige hekke- nærings- og myteområder for fugl, velutviklede og interessante geologiske formasjoner, karakteristiske og kjente fjellformasjoner (Tempelet, Skansen og Alkhornet), det største isfrie dalføret på Spitsbergen (Reindalen) og tykke torvavsetninger (Nordre Isfjorden).

Formålet med fredningen av Festningen geotopvernområde er å bevare et område med verdifulle geologiske kvartærgeologiske forekomster, blant annet Festningsprofilet, som er et kjent og komplett geologisk referanseprofil, lokaliteter med forhøyet jordtemperatur og karstfenomener, forekomster av fossile fotspor fra fortidsøgler og et område med særskilt vitenskapelig verdi.

Dette er hovedtrekkene i *bestemmelsene* for de fire nasjonalparkene:

- landskapet og naturmiljø er fredet ved forbud mot alle tekniske inngrep og anlegg
- all ferdsel skal forgå på en måte som ikke skader eller på annen måte forringer naturmiljøet eller kulturminner eller fører til unødig forstyrrelse av mennesker eller dyreliv (tilsvarer sml. § 73)
- landing med luftfartøy og overflyvning av områdene under 300 meter t.o.m. 1 nautisk mil fra land er forbudt
- Bruk av sykkel er forbudt
- forbud mot all forurensning til luft, vann eller til grunnen som kan medføre skade eller ulempe for miljøet
- å etterlate eller tømme avfall er forbudt
- stoffer og gjenstander som kan skade, skjemme eller medføre forurensningsfare må ikke lagres eller etterlates
- Åpning for å forby/regulere ferdsel i hele eller deler av området dersom nødvendig for å unngå forstyrrelse av dyreliv, vegetasjon, kulturminner eller geologiske formasjoner eller forekomster

Følgende forhold i de fire nasjonalparkene og geotopvernområdet reguleres av svalbardmiljøloven med tilhørende forskrifter:

- dyreliv
- kulturminner
- telting og leiropphold
- motorisert ferdsel vinterstid
- planteliv, som reguleres også av svalbardlovens § 4. Indre Wijdefjorden nasjonalpark har noe strengere bestemmelser når det gjelder planter.

5.2. Forvaltningsansvar og oppsyn

Syssele mannen har ansvaret for den daglige og praktiske forvaltningen av verneområdene på Svalbard. Syssele mannen utfører dette arbeidet på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet og Riksantikvaren. Norsk Polarinstitutt har ingen forvaltningsmyndighet på Svalbard, men er en viktig kunnskapsleverandør for Syssele mannen, og bidrar med kartlegging og overvåkning, rådgivning og forskning.

Syssele mannen gjennomfører oppsyn med båt, snøskuter og helikopter med utgangspunkt i Longyearbyen. I sommersesongen har Syssele mannen tre lag av feltinspektører som driver oppsynsvirksomhet med utgangspunkt i Syssele mannens hytter på vestsiden av Spitsbergen. Om vinteren er et feltlag stasjonert med utgangspunkt Fredheim i Sassendalen. Det aller meste av

virksomheten er basert på bruk av snøskuter, og om sommeren på bruk av åpen båt. Kystvakten har også oppsyn med fiskeriaktiviteten i sjøområdene.

6. Beskrivelse av områdene som omfattes av planarbeidet

Det som framgår nedenfor er primært hentet fra rapportene fra Norsk Polarinstitut:

- Kunnskapsgrunnlaget for Sentral-Spitsbergen. Rapportserie no. 150. Norsk Polarinstitut. 2017.
- Kunnskapsgrunnlag for Nedre Adventdalen. Norsk Polarinstitut. 2018.
- Informasjonshfte om verneområdene på Svalbard
- Kunnskapssammenstilling i forbindelse med utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark
- Kulturminneplan for Svalbard 2013-2013.

Beskrivelsen omfatter hele området for forvaltningsplanen, som dermed også inkluderer utvidelsen av Nordenskiöld Land nasjonalpark og Nedre Adventdalen.

6.1. Landskap og naturmiljø

Isfjorden er den største og videste av fjordene på Spitsbergen, med alle sidefjordene. På nordsiden av Isfjorden deles landskapet opp av brefronter som kommer helt ned til fjorden. Sørsiden av fjorden har ingen brefronter, men bratte fjellskrenter som mange steder gjør det umulig å ferdes langs strandkanten. Området har en rekke ulike landskapstyper, som strandflater, elveslette/sandur, morene, u-daler, bre, bre-daler, platåfjell, alpine fjell og fjell-landskap. Platåfjell er karakteristisk for Sentral-Spitsbergen og er typisk for fjellene øst og vest for Longyeardalen, f.eks. Templet.

Sør- og øst for Isfjorden består landskapet i hovedsak av platåfjell, som ofte er skilt fra hverandre av brede dalfører, som gjerne har vid og flat dalbunn med elvesletter/ sandur. Her finnes store, vide U-daler som for eksempel Adventdalen, Sassendalen, Reindalen og Kjellstrømdalen. Alpine fjellformasjoner med skarpe egger og topper finnes langs vestkysten av området, både nord og sør for Isfjorden. Innerst i Wijdefjorden og nord for Dicksonfjorden finnes fjell-landskap som hverken er alpine- eller platåfjell.

I hele området finnes strandflater med grunne sjøområder. Disse er viktige for mange fuglearter. De største strandflatene er på Bohemanflya, Erdmannflya, Daudmannøya og Nordenskiöldkysten. Nedre Adventdalen er en av de viktigste fuglelokaliteten på Svalbard for vannfugl.

Området dekkes av en rekke fjorder, som omfattes helt eller delvis av nasjonalpark. Disse er Wijdefjorden (Indre Wijdefjorden nasjonalpark), Ekmanfjorden, Dicksonfjorden og Nordfjorden (Nordre Isfjorden nasjonalpark), Tempelfjorden (Sassen-Bünslow Land nasjonalpark), og Kaldbukta i Van Mijenfjorden (Nordenskiöld Land nasjonalpark).

Festningen geotopvernområde

Geotopvernområdet ligger på det nordvestre hjørnet av Nordenskiöld Land, fra Grønfjorden til Lewinodden vest for Russekeila. Helt i nord ligger øya og landformen Festningen. Verneområdet utgjør ca. 14 km² landareal (inkludert breer og ferskvann) og ca. 3 km² marint areal. Geotopvernområdet består av et komplett geologisk referanseprofil, forekomster av fossile øglespor og et permafrostområde med spesielle landskapslementer. Ved Festningen fant man i 1960 de første fossile spor etter dinosaurer på Svalbard. Det var et fotavtrykk etter en planteetende dinosaur. Fjellveggen med disse fots porene er i dag rast ned på stranden, men flere mindre tydelige spor er funnet senere.

Vegetasjon og dyreliv

Store deler av dalbunnene, de flate flyene og skråninger som har vann og næringsstoffer tilgjengelig er dekket med musetundra. Mosetundra består både av moser, gress, starr, urteplanter, og kan også være våtmarker. I Indre Wijdefjorden vokser en unik høyarktisk steppevegetasjon, som også har

spesielle planter. Lokalteter som peker seg ut med mange rødlistearter rundt Adventfjorden er Kapp Thorsden/Siklarhallet/Svenskehuset og Colesdalen. I Wijdefjorden er Flatøyrdalen, Ringhorndalen og Granatodden viktige steder for rødlistearter, samt dalene innenfor Pyramiden i Billefjorden. Vi viser til rapportene fra NP for videre informasjon om flora og fauna.

Spesielt om isavhengige arter:

Ringsel er en nøkkelart i arktiske økosystemer. Den er tallrik, er svært isavhengig og er hovedbytte for isbjørn. Ringsel kaster i snøhuler på isen, gjerne foran brefronter, i starten av april. Basert på forekomst av fjordis er viktige kasteområder for ringsel Dicksonfjorden, Van Mijenfjorden, særlig Rindersbukta og Braganzavågen, Indre deler av Wijdefjorden og Petuniabukta. Disse områdene er derfor spesielt viktige for isbjørn. Ettersom det er færre fjorder i Isfjordområdet som har vært islagt de siste årene, blir områdene som sannsynligvis vil ha fjordis enda viktigere framover.

6.2. Kulturhistorie og kulturminner

Etter områdeinndelingen i *Kulturminneplan for Svalbard 2013-2023*, omfatter forvaltningsplanens avgrensning hele område 7, deler av område 8 og sørlige dele av område 9 (figur 6).

I kulturminneplanens katalogdel er det listet opp hvilke kulturminner som har forvaltningens prioritet innenfor disse områdene. Disse presenteres her i tabell og kart.

De prioriterte kulturminnene som ligger utenfor forvaltningsplanens avgrensning er utelatt. Det understrekes også at det kan være en rekke kulturminner innenfor disse områdene som per i dag ikke er definert som prioritert i kulturminneplanen.

Figur 5: Områdeinndeling i «Kulturminneplan for Svalbard 2013-2023». Forvaltningsplanens avgrensning omfatter prioriterte kulturminner innenfor hele område 7, deler av område 8 og sørlige del av område 9

Område 7 Isfjorden

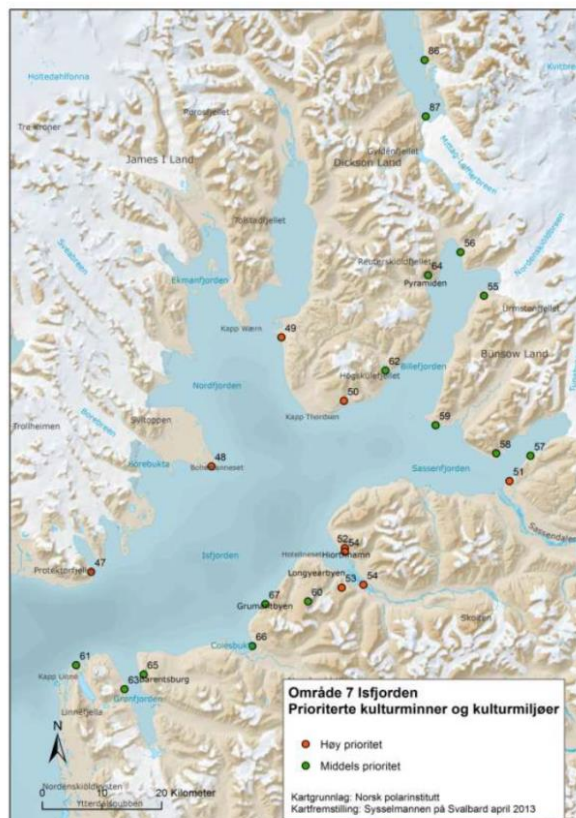
I område 7 er det til sammen 21 prioriterte kulturminneområder som omfattes av forvaltningsplanen (tabell 1).

Isfjorden består av mange sidefjorder som til alle tider gitt gode havner. Det finnes spor etter aktivitet i området helt tilbake til 1600-tallet. De ytre delene av fjordene ble benyttet under den vest-europeiske hvalfangsten på 1600-1700-tallet. Det finnes en rekke spor etter denne aktiviteten, som spekkovner, gravfelt og tufter. I tillegg finnes det mange russetufter i området, som er spor etter russisk pomorfangst på 1700-1800-tallet.

Norske fangstfolk har drevet overvintringsfangst over hele området fra 1800-1900-tallet og frem til i dag, og da særlig aktivt i de innerste fjordene og på nordsiden av Isfjorden. Isfjorden har også vært et hovedområde for kulldrift fra starten rundt 1900, men også andre mineraler har vært søkt utvunnet. I tillegg har Isfjorden flere kulturminner som formidler hendelser under 2. verdenskrig.

Området er preget av den industrielle aktiviteten knyttet til de største bosetningene i området på 1900-tallet: Longyearbyen, Barentsburg, Pyramiden og Svea. Barentsburg og Longyearbyen ble brent under krigen. Pyramiden ble også fornyet i etterkrigstiden og ble nedlagt som gruveby så seint som i 1998. Også den tidligere russiske bosetningen Grumant ble satt i brann under krigen og både denne og Coles Bay oppbygd etter krigen.

Den store aktiviteten opp gjennom alle år har etterlatt en mengde viktige kulturminner av nasjonal interesse (automatisk fredet). Det er stor tetthet av kulturminner rundt Isfjorden, samtidig som det er et område med stor ferdsel.

Figur 6 Prioriterte kulturminner innenfor område 7 Isfjorden

47 Trygghamna med Alkepynten	48 Bohemanneset
49 Kapp Wijk med bistasjoner	50 Svenskhuset
51 Fredheim	52 Hiorthhamn med ruinene av Advent City
53 Gruvemiljø i Longyearbyen	54 Flyvrak i Adventfjorden
55 Brucebyen	56 Skottehytta
57 Kapp Schoultz	58 Bjonahamna
59 Gipshukodden	60 Nordenskiöldhytta
61 Russekeila	62 Skansbukta
63 Kokerineset	64 Pyramiden
65 Barentsburg	66 Grumant
67 Colesbukta	

Tabell 1 Liste over prioriterte kulturminner som berøres av forvaltningsplanen, som ligger innenfor kulturminneplanens område 7 Isfjorden

Område 8 Nordenskiöld Land - Østkysten

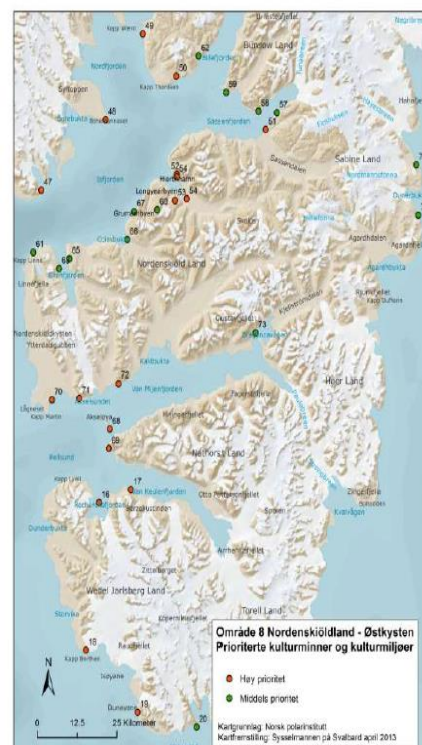
I område 8 er det til sammen 9 prioriterte kulturminneområder som omfattes av forvaltningsplanen (tabell 2). De prioriterte kulturminnene som sees markert på sørsiden av Van Keulenfjorden vil ikke omfattes av forvaltningsplanen (figur 8).

I Bellsundområdet har det vært mye aktivitet helt siden den første hvalfangsten på 1600-tallet, og senere av russisk pomorfangst og norsk overvintringsfangst. Også deler av østkysten, spesielt nord og sør for Agardhbukta, har vært benyttet av norske fangstfolk på overvintring.

Det har vært gjennomført en rekke russiske arkeologiske utgravninger av russiske fangststasjoner i område 8. Hovedmålet for disse har vært å påvise russisk fangst før William Barents ekspedisjoner.

Ved nordsiden av Bellsund og Van Mijenfjorden er det også viktige anlegg for mineralutvinning. Gruvesamfunnet Sveagruva har i mange år hatt helårlig aktivitet, men er nå under avvikling. Sveagruva er i dag et prioritert kulturminne. Det pågående avviklingsprosjektet i Svea vil ha betydning for hvilke kulturminner som skal bevares der i fremtiden.

I dag er indre deler av Nordenskiöld Land det området som er mest benyttet av fastboende og turister til rekreasjon, særlig i vintersesongen. Hovedløypa mellom Longyearbyen, Sveagruva og Barentsburg går gjennom området. På Akseløya har fangstmannen Louis Nielsen (kalt Hiawatha) bygd fangststasjon som i dag drives av Tommy Sandal og Elise Strømseng.

Figur 7: Prioriterte kulturminner innenfor område 8 Nordenskiöld Land – Østkysten

68 Russeltvedtodden, Akseløya	73 Camp Morton
69 Midterhuken	74 Sveagruva
70 Slettneset, Van Muydenbukta	75 Dunér
71 Vårsolbuk, Camp Bell	76 Mohnbukta
72 Vårsolbuk, Camp Millar	

Tabell 2 Liste over prioriterte kulturminner som berøres av forvaltningsplanen, som ligger innenfor kulturminneplanens område 8 Nordenskiöld Land – Østkysten.

Område 9 Wijdefjorden – Ny-Friesland

I område 9 er det til sammen 4 prioriterte kulturminneområder som omfattes av forvaltningsplanen (tabell 3). De kulturminnene som sees markert på nordsiden av Wijdefjorden vil ikke omfattes av forvaltningsplanen (figur 9).

Fra bunnen av den dype Wijdefjorden er det kort vei over land til Isfjordområdet. Denne overgangen har vært benyttet av fangstfolk tidligere og benyttes i dag av snøskuterkjørere.

Kulturminnene i området viser at det har vært brukt hovedsakelig til pelsdyrfangst, først russere og senere nordmenn. Det er ikke registrert spor etter europeisk hvalfangstaktivitet i område 9. I området står de eneste tre russiske fangsthyttene, Svalbards eldste bygninger. Årsaken til at disse fortsatt står er trolig blant annet at område sent ble tatt i bruk av russerne.

Figur 8: Prioriterte kulturminner innenfor område 9 Wijdefjorden – Ny-Friesland

82 Krosspynten	86 Austbottenhytta
85 Austfjordnes	87 Overgangshytta

Tabell 3 Liste over prioriterte kulturminner som berøres av forvaltningsplanen som ligger innenfor kulturminneplanens område 9 Wijdefjorden - Ny Friesland

6.3 Brukerinteresser

Isfjordområdet er i dag sentrum for det meste av den næringsvirksomheten som drives på Svalbard, både når det gjelder næringsdrift og rekreasjon.

Jakt, fangst og fiske

Høstbare arter av pattedyr og fugler på Svalbard er fjellrev, svalbardrein, svalbardrype, kortnebbgås, havhest, teist, ringsel og storkobbe. I gjennomsnitt skytes det årlig i overkant av 1000 ryper av hobbyjegere på Svalbard. De fleste utenfor jaktforbudsområdene i nærheten av bosettingene på Sentral-Spitsbergen. Dette er arten det jaktes på hardest på Svalbard. På Nordenskiöld land drives reinsjakt av lokalbefolkningen, hvor det skytes ca. 200-240 rein årlig. I tillegg tildeles fangststasjonene et visst antall rein i året. Fangst av fjellrev foregår i 25 avgrensede fangstområder – 23 av disse ligger på Nordenskiöld Land. Det fangstes årlig et sted mellom 35 og 160 fjellrev. Jakten på ringsel, storkobbe, kortnebbgås, havhest og teist er ikke omfattende.

Innenfor utredningsområdet finnes seks innsjøer som er åpnet for fiske etter røye, derav to (Straumsjøen og Linnévatnet) i Isfjorden, samt en (Einsteinvatnet) i Austfjorden. Videre er det to bestander i Isfjorden som muligens har sjørøye (Lovénvatnet og Bretjørna) og én innsjø med kun stasjonærrøye (Kongressvatnet). Det finnes også røye i Ratjørna og Borgdammane nordøst for Linnévatnet, samt enkelte andre innsjøer innenfor området, men disse er altså ikke åpnet for fiske. Det foregår for øvrig et garnfiske i sjø etter Svalbardrøya.

Det ligger fire fangststasjoner innenfor området det skal lages forvaltningsplan for: Akseløya, Austfjordnes, Farmhamna og Kapp Wijk. De fleste fangststasjonene har også et nettverk av bistasjoner som naturlig hører med til fangstvirksomheten.

Fiskeri

Innenfor utredningsområdet er det kun rapportert fangst av reker i Isfjorden. Det er også en del torsk og hyse i Isfjorden, men det er ikke rapportert fangster av disse artene til Fiskeridirektoratet.

Reiseliv

Myndighetene har fremmet reiseliv som en ønsket aktivitet på Svalbard siden Stortingsmeldingen om næringstiltak på Svalbard (nr. 50) fra 1990-1991. Dette er blitt fulgt opp videre i senere Stortingsmeldinger om Svalbard, senest i Meld. St. 32 (2015-2016). I meldingene blir det lagt til grunn at utviklingen i reiselivsnæringen fortsatt skal skje innen de rammene som de høye miljømålene og miljølovgivningen for Svalbard setter.

Skipsbasert reiseliv

Det største volum av ankomne gjester til Svalbard skjer via skip. Cruiseturismen har en lang historie på Svalbard, og utgjør en viktig del av reiselivet her. Den kan deles inn i to hovedtyper – oversjøisk cruiseturisme, hvor Svalbard er en del av lengre cruise mellom Island, Grønland etc. Etter at tungoljeforbudet i nasjonalparkene trådte i kraft i 2016 er det ikke lengre trafikk til Magdalenefjorden og Ny-Ålesund med skip som går på tungolje, og det meste av denne trafikken går nå i Isfjorden. Disse skipene ligger til kai i Longyearbyen i gjennomsnitt 12 timer. Fra næringen er det et ønske om å legge til rette for ilandstigning på utvalgte lokaliteter utenfor bosettingene i Isfjorden. Den andre typen cruiseturisme er ekspedisjonsreise, som skjer både med mindre seilbåter og større skip med opptil ca. 500 (maks 200 i naturreservatene i øst) passasjerer. Disse turene foregår over opptil 14 dager, enten bare langs vestkysten av Spitsbergen, eller rundt hele Svalbard. Underveis settes turistgrupper med guide i land med småbåt flere ganger om dagen for å besøke historiske lokaliteter eller steder med mulighet for å oppleve dyreliv, eller naturfenomener. Såkalte ski&sail-turer i april-mai har blitt mer populære i Isfjord-området de siste årene. Dette er turer hvor man har båt som base og går i land og foretar topturer på ski. Passasjerbytte skjer i Longyearbyen.

2018 var totalt antall gjestedøgn i Longyearbyen 156 000, en økning på 7,5 % fra 2017. Feriereisende stod for ca. 110 000 av gjestedøgnene. Visit Svalbard anslår at må tas høyde for en kraftig økning i antall gjestedøgn, og forventer opp til 250 000 ankomne gjester i Longyearbyen i 2022.

I tillegg foretas en god del av ilandstigningene via lukket RIBB /hurtiggående båt med utgangspunkt i Longyearbyen. Dette skjer som dagsturer, hovedsakelig til Pyramiden og Barentsburg. Tall fra 2016 viser at de fleste ilandstigninger av cruiseturister i Isfjordområdet skjer i Barentsburg (ca. 13400) og Pyramiden (ca. 8700), men bl.a. Trygghamna/Alkhornet har hatt en kraftig vekst i antall ilandstigninger (ca. 4000 i 2016) de senere årene.

Landbasert reiseliv

Reiselivet på Svalbard har generelt et rikholdig utvalg av tilbud tilreisende kan velge i, ferdige pakker eller skreddersydde opplegg tilpasset den enkelte turist/turistgruppe. De senere årene har særlig reiselivstilbud basert på trekkhunder vært økende. Det er nå over 1100 hunder på Svalbard, derav halvparten er eid av kommersielle aktører. I 2018 var det registrert ca. 2140 snøscootere på Svalbard. Antall snøskutere har økt kraftig fra 1973 da registreringen startet. I dag er det flere kommersielle aktører som tilbyr turer med snøscooter eller med hundeslede på Svalbard. Turene varierer fra et par timer og opp til flere dager med innlagt overnatting. På sommeren er det båtturene som trekker flest turister, i tillegg tilbys fotturer, bruk av kajakk og hundeslede på hjul, for å nevne noe.

Etablering av leire reguleres av leirforskriften, også innenfor nasjonalparkene. Det har vært gitt tillatelse til turoperatører til tradisjonelle teltleire i en årrekke, spesielt på nordsiden av Isfjorden har

det årlig vært leire sommerstid, eksempelvis på Sveasletta og Ymerbukta. Omfang og type telt det har vært ønske om å bruke har utviklet seg fra små enkle telt til større telt med oppvarmingssystem osv.

Det har de siste årene blitt fremmet flere søknader om midlertidige innretninger for reiselivet vinterstid, da turoperatører ønsker en mer permanent og forutsigbar løsning enn telt for sine gjester. Siden 2016 er det gitt en felles frist for slike søknader. For hver sesong er det søkt om, og gitt tillatelse til 6-7 slike innretninger, alle utenfor naturvernområdene.

Innenfor området er det tre næringshytter; i Brentskaret, Adolfbukta og Slettevika. I tillegg driver Basecamp Spitsbergen turistvirksomhet på Isfjord Radio. Som en følge av siste Svalbardmelding ble det gjennomført en prosess for etablering av flere næringshytter. I 2018 ble det gitt tillatelse til ytterligere to næringshytter; en i Kreklingspasset og en i Tverrdalen.

Lokal bruk

I tillegg til jakt som beskrevet over er det mye aktivitet i form av hundekjøring, ski,- og fotturer og båtturer. Det er et regulert hytteområder på Vindodden, i Foxdalen og Todalen, og i tillegg er det en del hytter i Colesbukta, og ellers spredte hytter på sørsiden av Isfjorden.

Det er generelt stor trafikk i fjellområdene i nærheten av byen, både til fots, med ski, hund og på scooter. Delvis stor trafikk på breene nord-øst for Adventdalen også, i tillegg til lengre turer vinter og sommer. Til og fra hyttefeltene er det jevn aktivitet med scooter, hund og båt, avhengig av sesong.

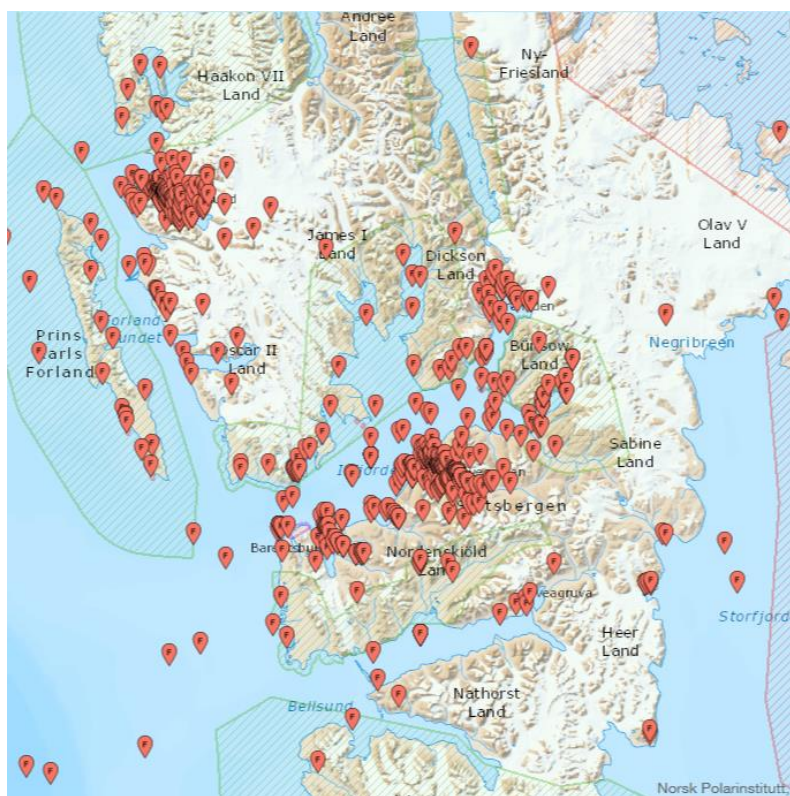
Mange fastboende nyter godt av å kunne ferdes i store områder uten å måtte ha en egen SAR forsikring, og melder kun inn turopplegget sitt om de skal besøke de fem største verneområdene. Selv jakt om våren og reinsdyr- og rypejakt om høsten fører til perioder med økt ferdsel også utenfor de vanligste turområdene. Lokale, private båteiere ferierer stort sett i Isfjorden, men det er vanlig med én tur eller to langs vest og nordkysten av Spitsbergen i løpet av sensommeren. Om man ser bort i fra seilbåter er det gjerne drivstoffkapasiteten som setter grenser for hvor lange turene kan være.

Forskning og utdanning

Figur 9 (kartutsnitt fra RiS-databasen) –viser hvor det foregikk feltarbeid innenfor forvaltningsplanområdet i 2018. Med utgangspunkt i Longyearbyen eller Barentsburg er de fleste delene av området relativt enkle å komme seg til ved hjelp av småbåt eller snøskuter i løpet av en dags utflykt. I enkelte tilfeller blir det benyttet helikopter for transport og feltarbeid. Overnatting i felt i forbindelse med forskning og undervisning skjer også, både i båt, i hytter, og i teltleirer.

Flere av forskningsprosjektene med feltarbeid innenfor forvaltningsplanområdet er prosjekter som har årlig gjentagende datainnsamling, gjerne prosjekter med datainnsamling flere tiår tilbake i tid. Norsk Polarinstitutt utfører blant annet langtidsovervåking av marine pattedyr, sjøfugl, svalbardrype, fjellrev og svalbardrein. Universitetssenteret på Svalbard benytter områdene aktivt til både undervisning og forskning. Områdene benyttes også av utenlandske forskningsinstitusjoner. I følge Svalbard Science Forum (SSF) har omtrent 30 nasjoner forskningsprosjekter og overvåkningsprogram som utføres på Svalbard. Det foregår feltarbeid innenfor mange forskjellige fagfelt, blant annet botanikk, zoologi, glasiologi, geologi, hydrologi og oseanologi.

I forbindelse med forskningsprosjekter blir det utplassert en del midlertidige installasjoner som tas inn etter noen måneder, og i noen tilfeller blir det gitt tillatelser til permanente installasjoner som for eksempel værstasjoner.

Figur 9 Forskningsvirksomhet i felt - 2018. Fra Research in Svalbard

Gruvevirksomhet

Gruvedriften i Svea og Lunckefjell er i ferd med å avvikles. Det vil trolig bli en del trafikk inn og ut av van Mijenfjorden i forbindelse med opprydningsarbeid og avviklingen.

Kulturminner vil bli særskilt utredet i opprydningsarbeidet med tanke på hva som skal stå igjen.

6. Kilder

Bakgrunnsliteratur

- Kunnskapsgrunnlaget for Sentral-Spitsbergen. Rapportserie no. 150. Norsk Polarinstitutt. 2017.
- Kunnskapsgrunnlag for Nedre Adventdalen. Norsk Polarinstitutt. 2018.
- Kunnskapssammenstilling i forbindelse med utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark. Norsk Polarinstitutt. 2019.
- Informasjonshefte om verneområdene på Svalbard
- Jakt- og fangststatistikk, ferdselsstatistikk og div. arkivmateriale, Sysselmannen på Svalbard

Lenker

- [Verneforskrift Festningen geotopvernområde](#)
- [Verneforskrift for Sassen-Bünsow nasjonalpark](#)
- [Verneforskrift for Nordre Isfjorden nasjonalpark](#)
- [Verneforskrift for Nordenskiöld Land nasjonalpark](#)
- [Verneforskrift for Indre Wijdefjorden](#)
- [Stortingsmelding nr. 32 \(2015-2016\) Svalbard](#)
- [Sandodden, I.S. m.fl.: Kulturminneplan for Svalbard 2013 – 2023. Sysselmannen på Svalbard rapportserie 1/2013](#)
- [Katalog prioriterte kulturminner og kulturmiljøer på Svalbard](#)

7. Vedlegg

1. Tidsplan for de tre prosessene
2. Oppdragsbrev for utarbeidelse av forvaltningsplan datert 21.09.2017
3. Oppdragsbrev for utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark datert 29.10.2018

		Utvivelse av Nordenskiöld Land	Forvaltningsplan Isfjordområdet	Mulig vern av Nedre Adventdalen
	Juli			
	August			
	September			
	Oktober			
	November			
	Desember			
2020	Januar			
	Februar			
	Mars			
	April			
	Mai			
	Juni			
	Juli			
	August			
	September			
	Oktober			
	November			
	Desember			
2021	Januar			
	Februar			
	Mars			
	April			
	Mai			
	Juni			
	Juli			
	August			
	September			
	Oktober			
	November			
	Desember			
2022	Januar			
	Februar			
	Mars			
	April			
	Mai			
	Juni			

 Steg i
prosessen:

Høring oppstartmelding
Arbeidsgrupper og utarbeidelse av planutkast
Faglig gjennomgang Mdir
Tilpasning etter faglig gjennomgang
Høring planutkast
Justering av plan etter høring
Behandling Mdir og KLD

Vedlegg 2**Oppdragsbrev for utarbeidelse av forvaltningsplan datert 21.09.2017**

Sysseleannen på Svalbard
Postboks 633
9171 LONGYEARBYEN

Deres ref

Vår ref

Dato

17/610

21. september 2017

Utarbeidelse av helhetlig forvaltningsplan for Isfjordområdet

Klima- og miljødepartementet vil med dette presisere oppdraget Sysseleannen har fått i tildelingsbrevet for 2017 der det heter at Sysseleannen skal melde oppstart av arbeid med å lage en helhetlig forvaltningsplan for Isfjordområdet, herunder forvaltningsplaner for etablerte verneområder på Sentral-Spitsbergen, samt mellomliggende (ikke vemed) arealer innenfor forvaltningsområde 10. Videre heter det at tiltak som legger til rette for ikke-motorisert aktivitet samt mulige forskriftsendringer skal vurderes.

Oppdraget inngår i Sysseleannens arbeid med utarbeidelse av forvaltningsplaner for alle verneområdene på Svalbard, jf. brev fra daværende Miljøverndepartementet til Sysseleannen datert 3. juni 2009. I dette brevet gis overordnede føringer for arbeidet med forvaltningsplaner. Disse føringene er fremdeles gjeldende.

Siden det opprinnelige oppdragsbrevet ble utformet i 2009, er påvirkningen fra klimaendringene blitt enda tydeligere, samtidig som samfunnet er inne i en omstillingsfase. Disse endringene er omtalt i den nye svalbardmeldingen (Meld. St. 32 2015-2016) der det blir vist til at det er behov for en helhetlig tilnærming til ulike typer ferdsel og annen aktivitet i områdene som omgir lokalsamfunnene. Man ønsker å få på plass mer langsiktige planer særlig for bruken av Forvaltningsområde 10. Hensikten er å legge til rette for og styre bruken slik at målene om økt lokal verdiskaping og gode opplevelser for de besøkende oppnås, samtidig som forståelsen for Svalbards unike miljøkvaliteter økes og verneverdier ivaretas i samsvar med miljømålene for Svalbard og formålet med verneområdene.

Forvaltningsplanen skal omfatte Isfjordområdet, som i denne sammenhengen omfatter de etablerte verneområder på Sentral-Spitsbergen, samt mellomliggende (ikke vemed) arealer innenfor forvaltningsområde 10 og de mest trafikkerte områdene på østkysten. Den delen av forvaltningsområde 10 som er knyttet til Ny-Ålesund, skal ikke omfattes av forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen skal heller ikke omfatte planområdene. Planen skal

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.no.
972 417 882

Avdeling
Hav- og
forurensningsavdelingen

Saksbehandler
Marie Helene
Korsvoll
22 24 58 20

imidlertid omfatte også Indre Wijdefjorden nasjonalpark for å få en helhetlig plan for det sentrale Spitsbergen, jf. oppdragsbrevet fra 2009¹. Den samlede forvaltningsplanen skal inneholde selvstendige forvaltningsplaner for de aktuelle verneområdene.

Hovedtema for forvaltningsplanen vil være helhetlig styring av ulike former for ferdsel og tiltak knyttet til dette. Dersom det vurderes hensiktsmessig, kan det i løpet av prosessen foretas nærmere presiseringer av hva forvaltningsplanen skal omhandle.

Raske klimaendringer og endring i fremtidige miljøforhold er noe miljøforvaltningen må ta hensyn til, og som all virksomhet må tilpasse seg. Det er viktig at forvaltningsplanen bidrar til å styre ferdselen og annen aktivitet, og legge til rette for bl.a. ulike reiselivsprodukter på en måte som tar hensyn til det økende presset på miljøet bl.a. som følge av klimaendringene. I arbeidet med forvaltningsplanen bør man også ta høyde for at det fra reiselivsnæringen blir pekt på at en økning i antall ankomne gjester fra ca. 120 000 i 2016 til 250 000 ankomne gjester innen 2022 er et realistisk scenario.

I en slik helhetlig plan må retningslinjer for ferdsel vurderes for ulike delområder, ut fra hvor en ønsker å tilrettelegge for ferdsel og hvor hensynet til sårbare naturverdier tilsier at områdene bør skjermes mot ulike ferdselsformer i større eller mindre grad hele eller deler av året.

Det er viktig at forvaltningsplanen bidrar til å finne løsninger for områder som blir mer sårbare for ferdsel på grunn av klimaendringene. Klimaendringer har medført at områder der det fremdeles er fjordis i vinterhalvåret, er blitt viktigere for isavhengige arter som isbjørn og ringsel. Samtidig har disse områdene også blitt viktigere og mer attraktive for reiselivet, forskning og annen lokal bruk. Det må derfor gjøres en særskilt vurdering av ferdsel og annen aktivitet i denne typen fjordområder. Behovet for sonering av denne typen områder skal vurderes. Sonering med ulik grad av restriksjoner på ferdsel og annen aktivitet må utformes på bakgrunn av en kartlegging av bl.a. sårbarhet og verneverdier, og utformes i dialog med ulike brukerinteresser. Hensyn til andre arter og områder som har blitt, eller forventes å bli mer sårbare for ferdsel som følge av klimaendringer, skal også vurderes og vektlegges.

Nye former for ferdsel og bruk av nye farkoster både til sjøs og i luften skal omtales. Cruisetrafikken er økende, og i forvaltningsplanarbeidet må derfor dette vurderes særskilt med sikte på å sikre at cruiseturismen i forvaltningsplanområdet skjer på en måte som er i samsvar med miljømålene og formålet med verneområdene i Isfjorden.

Et av målene for miljøvernet på Svalbard er at mulighetene for å oppleve Svalbards natur uforstyrret av motorisert ferdsel og støy skal ivaretas, også i områder som er lett tilgjengelig

¹ De etablerte verneområdene er Nordenskiöld Land nasjonalpark, Sassen-Bünsow nasjonalpark, Nordre Isfjorden nasjonalpark, Indre Wijdefjorden nasjonalpark og Festningen geotopvernområde. Fuglereservatene Kapp Linne, Bohemanneset og Gåsøyane dekkes av egen forvaltningsplan

fra bosettingene. I tråd med dette skal forvaltningsplanen vurdere tiltak for ikke-motoriserte reiselivstilbud med utgangspunkt i lokalsamfunnene.

Omstillingen av samfunnet innebærer økt aktivitet knyttet til bl.a. reiseliv og forskning. Det er et mål at Svalbards spesielle naturgitte fortrinn og unike tilgjengelighet utnyttes godt til forskning og høyere utdanning. Samtidig må aktiviteten selv ikke skade dette grunnlaget. Forskning og høyere utdanning har skjedd og bør fortsatt i hovedsak skje med utgangspunkt i etablerte lokalsamfunn og forskningsstasjoner.

Forvaltningsplanen skal være myndighetenes verktøy i den daglige forvaltningen og gi de ulike brukerinteressene forutsigbarhet. Samtidig må planen gi nødvendig fleksibilitet til å kunne tilpasse rammene hvis endringer i klima og ferdsel skaper nye utfordringer. I arbeidet med planen bør man se hen til prinsippene i Miljødirektoratets arbeid med besøksforvaltning i verneområder. Innenfor verneområdene er verneforskriftene rammene for forvaltningsplan. Dersom det er behov for det, kan forvaltningsplanen også omfatte forslag til tiltak som krever forskriftsendringer. Forskjellene mellom vernet og ikke-vernet areal må fremgå tydelig av planen. Dette gjelder både regelverk, forvaltningsmål, tilrettelegging og andre tiltak. Utenfor verneområdene må forvaltningsplanen bygge på svalbardmiljøloven med forskrifter og de generelle miljømålene for Svalbard.

Med hilsen

Aud Ingvild Slettemoen (e.f.)
avdelingsdirektør

Marie Helene Korsvoll
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Norsk polarinstitutt
Riksantikvaren

Vedlegg 3**Oppdragsbrev for utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark datert 29.10.2018**

Sysselemanden på Svalbard
Postboks 633
9171 LONGYEARBYEN

Deres ref

Vår ref

Dato

18/3599-1

29. oktober 2018

Utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark - oppdrag

Klima- og miljødepartementet gir med dette Sysselemanden i oppdrag å utarbeide et forslag til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark, slik at parken vil omfatte Van Mijenfjorden med tilgrensende landområder.

Bakgrunnen for oppdraget

Klimaendringene har de senere år ført til stadig mindre sjøis i fjordene på vestsiden av Svalbard. Dette har negative konsekvenser for arter som ringsel og isbjørn, som er avhengige av sjøisen som leveområde. Van Mijenfjorden er et av de få fjordområdene på vestkysten som fortsatt har bra med sjøis om vinteren og våren. Det er også her man forventer at sjøisen vil holde seg lengst når klimaet blir varmere. Van Mijenfjorden har derfor blitt viktigere som leveområde for is-avhengige arter på vestsiden av Svalbard, og forventes å bli relativt sett enda viktigere etter hvert som det blir mindre sjøis i de andre fjordområder på vestkysten. Samtidig har Van Mijenfjorden blitt et stadig mer populært mål for skuterturer om våren. Dette skyldes ikke minst muligheten for å se isbjørn.

Van-Mijenfjorden er også en særegen arktisk terskelfjord, med Akseløya som barriere i fjordmunningen. Ved å utvide Nordenskiöld Land nasjonalpark, vil denne omfatte og sikre en større del av variasjonsbredden av naturtyper og landskapsformer på denne delen av Svalbard, med fjell, breer, isfrie daler, kystsletter og en av de store fjordene på vestkysten mot inngrep og negativ påvirkning fra lokal aktivitet, og bidra til å opprettholde villmark og uberørt natur. En utvidet nasjonalpark vil spenne over en betydelig variasjon i naturtyper og landskapsformer fra de indre fjordområdene og dalførene i øst, til Akseløya og Nordenskiöldkysten i vest.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Hav- og
forurensningsavdelingen

Saksbehandler
Fredrik Juell
Theisen
22 24 60 55

Føringar

Hensynet til sårbart dyreliv vil være et viktig hensyn i arbeidet med et forslag til vern av Van Mijenfjorden. Klimaendringer og økende trafikk i området gjør det nødvendig å begrense ferdselen i deler av fjorden i perioder da dyrelivet er særlig sårbart. Områder der det er særlig viktig å vurdere behovet for ferdselsbegrensninger omfatter Rindersbukta og Fritjoffhavna, der det både er stabil sjøis om vinteren og våren, og breer som ender i fjorden. Dette er viktige kasteområder for ringsel, og dermed også viktige områder for isbjørn. Det er også viktig å unngå annen aktivitet som kan påvirke dyrelivet negativt eller medføre risiko for miljøet.

En utvidet Nordenskiöld Land Nasjonalpark skal omfatte Van Mijenfjorden og landskapet som omgir fjorden. Sysselmannen skal foreslå en nærmere avgrensning av nasjonalparken.

Sysselmannen skal også vurdere hvilke deler av områdene rundt bosettingen og gruveområdene i Svea det kan være aktuelt å innlemme i en utvidet nasjonalpark, og hvilke områder som bør holdes utenfor på grunn av inngrepssituasjonen og graden av miljøpåvirkning.

Sysselmannen skal foreslå endringer i formålet med fredningen av nasjonalparken, slik at dette blir dekkende for den utvidete parken og de natur- og kulturminneverdiene som finnes der. Departementet ser det som viktig at Van Mijenfjorden og dens betydning som leveområde for is-avhengige og klimasårbare arter reflekteres i verneformålet.

Sysselmannen skal foreslå endringer i fredningsbestemmelsene, slik at disse gjenspeiler verneverdiene innenfor en utvidet nasjonalpark og behovet for beskyttelse av disse. Behovet for beskyttelse av is-avhengige arter som sel og isbjørn mot forstyrrelse og annen negativ påvirkning skal vektlegges i fredningsbestemmelsene.

Sysselmannen skal vurdere behovet for, og eventuelt foreslå nærmere avgrensede områder med begrensninger av ferdsel av hensyn til sårbart dyreliv. Dette gjelder særlig behovet for begrensninger på motorferdsel på sjøisen om våren. Forbud mot tungolje som bunkers for skip, og forbud mot isbryting i Van Mijenfjorden skal også være blant tiltakene som vurderes.

Vernebestemmelsene i en utvidet Nordenskiöld Land Nasjonalpark skal ikke være til hinder for at enkelte gjenværende «kalde bygg» i Svea skal kunne stilles til disposisjon for reiseliv eller forskning på linje med forlatte bygg andre steder på øygruppen.

Videre prosess

Departementet ber Sysselmannen varsle oppstart av verneplanarbeidet for utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark senest våren 2019.

Både nordkysten av Van-Mijenfjorden og selve fjorden ligger innenfor forvaltningsområde 10. Prosessen med et forslag til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark må derfor samordnes med arbeid med å lage en helhetlig forvaltningsplan for Isfjordområdet, som inkluderer forvaltningsplaner for Nordenskiöld Land Nasjonalpark og andre etablerte verneområder på Sentral-Spitsbergen, samt mellomliggende, ikke vernede, arealer innenfor

forvaltningsområde 10. Vi ser frem til en nærmere dialog med Sysselmannen om hvordan dette mest hensiktsmessig kan gjøres, og om tidsplanen for det videre arbeidet.

Med hilsen

Aud Ingvild Slettemoen (e.f.)
avdelingsdirektør

Fredrik Juell Theisen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer